

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

D. Ioannis Ivsti Lanspergii Carthvsiani, Natione Bavari, Opvscvla Spiritvalia

ab ipso Autore partim Latinè, partim Germanicè euulgata

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1630

In prælatione quanta discretione, zelo, lenitate opus sit in subditis regendis: infirmiores item lenitate ducere, proteruios austeritate zeloq[ue] iustitiæ arcere, abususq[ue] abrogare vtî ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45857](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45857)

D. IOANNIS IUSTI
LANSBERGII
 CARTHUSIANI, EPISTOLARVM
 PARÆNETICARVM AC MORALIVM, QVAS
 ad diuersorum Ordinum & Itatum ho-
 mines scripsit.

Liber Secundus.

In prælatione, quanta discretione, zelo, & lenitate opus sit in subditis regendis: infirmiores item lenitate ducere, proteruitores austeritate zelos, iustitia arcere, absusq; abrogare vti præfatus debeat.

Epistola XLIII.

F. IOANNES IUSTVS LANSBERGIVS, CARTHVS.
 Reuerendæ Dominæ, Collegio Deo dicatarum virginum N. nouiter præfectæ.

REVERENDA in Christo mater ac domina, cum sancto illo virginum collegio vos audirem prælatam, non parum gauisus sum, potissimè quod sperem nihil quod ad bonam matrem spectet, vobis defuturum, vel desiderandum. Matrem dico: dulcius enim sonat, humanius atque humilius, quàm domina, nomen matris. Illud enim dilectionem subditis excitat, hoc metum. Itaque cum tam mater, quàm domina sitis monasterij, magis tamen cogitandum est vobis esse matrem, quàm dominam. Quippè cum pene omnium sit, maximè autem virginum, pietate malle duci, quàm terrore. Quamquam utrunque debeat adesse: vbi vbi monitio blanda, quæ primò offerenda est, iterum atque iterum spernitur, correptio seuerior adhibeatur. Neque enim lenitas illa apud Deum laudata est, quæ vitia crescere sinit, vnde grauior postea animarum infirmitas, deinde mors postremò totius collegij contagiosa lues nascitur. Dissimulandi sunt fateor defectus animarum quandoque: verùm id quoque nisi ad tempus magis opportunum, quò occasione congruentiore sese offerente, & ea, quæ corripienda est, soror ad recipiendam correptionem fiat aptior, & fructus speretur vberior. Dissimulandi itaque sunt, non fouendi. Scimus quid Heli contigerit, quod filios suos peccare audiens, non coarguerit satis. Sans inquam Neque enim delicta filiorum dissimulauit penitus, quandoquidem scriptura refert illum reprehendisse delinquentes. Sed leuior hæc erat correptio, quam par fuit tantis delictis. Vnde filij eius assueti peccatis, nec aliqua seueritate patris coerciti, manserunt obstinati, sibi pariter ac patri vltionem diuinam conquirentes. Sine igitur blandius siue seuerius agatis, viscera matris nunquam desint vobis. Porro, rebellibus & obstinatis etiam dominam ostendatis non pro iactantia potestatis, sed ne censura dormitante, pietas illa vestra contempta, contemptum nutriat Dei. Decet autem & conducit maxi-

Lenitas nimia in prælatione quæ sit damnata. Correptio autem differenda ad tempus.
 1. Reg. 4.

Præfatus vti suam auctoritatem in delinquentes exerat.

mè, vt post obiurgationem (si qua opus fuerit) subditæ eum vultum, verba, mores beneficiarum humanitatis inueniant apud vos, quæ ante senserunt, discantq; inde vel correptionem, vel disciplinam quæ præcessit (si forte foris apparuit durior) ex pectore pio venisse, credantq; non minori apud vos, quàm ante, & in gratia ac charitate se fore. Scitis quantum in cordibus subditorum diabolus molitur, vt putent se non in gratia esse superiorum, cunctaq; illorum iussa aut iniuncta ex rancore manare, non ex charitate. Quod quanti periculi sit, dum talis opinio mentem obsederit subditi, facile conijciendum est. Inde enim quarimoniarum, murmuraciones & similitates, aded vt etiam quæ ad conuentum fiunt monita, dicta siue lecta (quasi contra se pungendam ordinata sint) omnia accipiat. Voluit me, inquiunt, domina confundere & propterea in capitulo hæc dixit. Ecce vbiq; potest contra me nititur &c. Hinc concipiuntur auersiones, displicentiæ, insectationes contra dominam ac matrem. Quæ omnia diabolus eo dirigit, vt filiarum auersæ, sanas admonitiones non recipiant, nec tentationes & cordis molestias matri aperiant, consilia non requirant, sed potius spernant, quia suspectam habent, & cum amaritudine vident matrem.

Contra has diaboli machinas reuerentia vestra salubriori non vtetur consilio, quo animas lucretur, quam vt se amabilem exhibeat, studeatq; se amari sine tamen iniuria Dei, hoc est, nihil omittat vel agat propter sui amorem comparandum, nec omitti aut fieri sinat, quo minus ametur Deus (quia hoc non esset animas lucrari) sed Deum amari præ omnibus, & se amari aut placere filiabus solum propter Deum sataget. Ante & post correptionem, cum omnibus, tum præcipue ijs quæ vobis magis obfistunt aut natura sunt animosiores atque duriores læta occurrat, familiaritatis gratiam exhibeat, benignè respondeat, hilariter subueniat, & quasi nihil perperam ante actum sit, diuisi mulierum quasi iam emendata omnino credatur filia, & quod priora delicta prorsus obliterata sint, factis, verbis ac moribus ostendat.

Sentiant filiarum vestrarum quam nihil in corde habeatis aliud, quàm dilectionem & zeli sinceritatem, quibus enitimini dilectas filias bonas ac sanctas offerre Deo, non diabolo relinquere. Ita faciendo congregabitis carbones ignitos super capita earum, id est, charitatis vestrarum ardore frigus tristitiarum, inuidiarum, &c. propulsabitis, & ipsarum corda ad redamandum calefacietis. Si enim (quod facitis) vere animarum queritis salutem, facile vestram remitteris offensam, quicquid citra Dei iniuriam donare potestis, miserando etiam præuenietis. Si in omnibus Dei gloriam queritis, illuminabit diuina vos gratia, vt vbi durius, vbi clementius agendum sit, vbi dissimulandum, vbi procedendum intelligatis. Grande est onus quod portatis. At humilitas qua de vobis, id est, de prudentia vestra diffiditis, fiducia in Deum, qua super eius bonitate & potentia innitimini, & charitas, qua animas Deo offerre cupitis, diuinam vobis gratiam conciliabunt, qua quicquid est illud efficietur leue.

Ante omnia igitur Deo immaculatam seruare conscientiam studeatis, vt quicquid facitis, quicquid iubetis, in gloriam & beneplacitum Dei ordinatis. Nihil de proprio commodo, honore, affectu, voluntate, sed pure Deum queratis. Etiam profectui proprio cedite, vt pluribus (vbi sic opus fuerit) prodesset, exemplo Moyfi & Pauli, quorum alter de libro vitæ deleri,

Austeritas
nimia quid
in subditis
efficiat.

Prælati
studeat ama-
ri a subditis.

Infirmiori-
bus qui suc-
currendum.

Rom. 12.
Offensa
propria cur
facile remit-
tenda.

Prælati sui
sua vitam
institute
debeat.
Exod. 32.
Rom. 9.

alter anathema fieri pro salute fratrum optauit. Cæterum nihil minuetis de profectu vestro, si aliquando deuotioni propriæ, exercitijs consuetis aut dulcedini spirituali vos subtrahatis, vt filiabus materna prouidentia succurratis. Quicquid enim in vno genere Deo placendi amittere videmini, in alio charitas duplicabit: fietq; vt horum honorum quæ libenter interim faceretis (quando ex officij obedientia, aut pro debito maternæ curæ omittere illa vget charitas) pro bona voluntate meritum possideatis, & aliud etiam meritum, videlicet vestræ sollicitudinis & laboris, cuius necessitate vos proprijs interim exercitijs subtraxistis, pariter conquiratis. Oportet enim quandoque Deum propter Deum relinquere, id est, deuotionum studia propter necessitates proximorum, aut obedientiæ obseruantiam intermittere.

Itaque libenter vos ipsam propter Deum relinquit, abnegate & contemnite, vt Dei honor & voluntas statuatur: tunc enim Deo dirigente monasterio vestro prosperè cuncta euenient.

Deus vt propter Deum relinquitur.

Zelus quantum incesse debeat prælati pro salute subditorum.

Circa filias zelus vester vigeat, maxime pro sanctimonia & puritate, vt hæc semper inueniantur in cordibus & corporibus earum. Sponsæ etenim Christi sunt: & maiorem ab eis exposcit Christus castitatem ac puritatem, quam à cæteris.

Castitas quanta exigatur à Deo dicatis.

Ideo non sola hæc castitas sufficit corporum, sed assit etiam necesse est animorum, morum, oculorum, cogitationum, verborum ac omnium sensuum. Adeo pudicæ olim leguntur sanctæ fuisse virgines quædam, vt sui corporis nullum, præter manus & pedes, voluerint membrum conspiciere nudum. De auditu & sermone autem quid? Non haberetur apud homines seculares pudica coniunx, quæ lasciuui cuiuspiam aut procantis viri præberet verbis auditum, aut quæ (licet opere casta manere vellet marito) delectaretur amari, rogari & inuitari ab alieno. Num igitur Christi sponsa gaudebit legere, audire, aut in corde versari oblectandi animo, quæ diabolus animarum adulter suggerit impudica?

Cantilenæ carnales amatoriarum quam excedant à Deo dicatis.

Ideo reuerenda domina, si quando virginibus recreatio datur confabulandi, aut etiam in horto simul cantandi, nihil quæso cantetur carnale, nulla admittantur amatoriarum carmina vel cantilenæ. Iterum obsecro propter Deum, non patiantur cantilenæ seculares de amore carnali cantari inter sponsas Christi, quanto minus à sponsis Christi? (quod in quibusdam fit monialium claustris non sine animarum iactura, non sine grandi cælestis sponsi contumelia.) *Quæ enim conuentio Christi ad Belial?* quid templo Dei cum prostibulo? Quid Christi sponsæ cum meretricularum carminibus? Esto quod innocenter cantentur ab aliquibus (quantum attinet ad castitatem) quid interim de puellis teneris, quæ simplices venerunt ad claustrum? Nonne curiositas foeminea, immò diabolus eas sollicitat latius cogitare quæ nesciunt, & cogitando inuestigare, quod cantando audierunt? Absit, absit, vt aliquid in monasterio audiant Deo sacratæ virgines, quod ne audirent in seculo, ad monasterium confugerunt.

2. Cor. 6.

Hæc fortasse per excessum scribo Reuerenda domina, & mater. Inde sentiet tamen Reuerentia vestra, vt credo, & boni consulet sinceram ad vos meam charitatem, qua non arguo quasi ceu aliquid iam perperam factum sit, sed præmoneo, ne fiat. Reuerenda domina ac mater, volebam breuem duntaxat

exat epistolam scribere qua gratularer non tam vobis, quod honore, præla-
ta estis, quam congregationi, quæ talem sibi elegit, & inter scribendum cre-
uit supra modum. Reuerentia vestra ignoscat, & orationibus suis commen-
datum me habeat. Valeatq; in Christo feliciter.

Perfectio spiritualis vita vii iuxta octo quedam consilia, obtineatur.

Epistola XLIII.

FIOANNES IVSTVS LANSBERGIVS, CARTHVS.
Filix suæ charissimæ Iesum Christum virginum decus & coronam
perennem.

Charissima filia congratulor deuotioni tuæ, qua flagras erga De-
um. Quam vt magis magisque in te foueas summopere conuicti de-
bes, vt cordis assequaris puritatem, vt potè cui se libentissime to-
cum Deus communicare solet. Quod si quæras ex me, quibus stu-
dij puritas cordis obtineatur, possunt octo quedam consilia vel
institutiones proferri, quas in præsens tibi impartiri volo, vt & ego saluti
tuæ non nihil cooperer, & iam currenti calcem adhibeam.

Primum atque præcipuum sit, vt ante oculos tuos semper habeas propri-
am vilitatem atque prauitatem. Item quàm nihil sis, quàm nihil possis. Vn-
de nec gloriari, nec laudari vnquam verè possis de aliquo. Quicquid enim in
te potest commendari, hoc non est tuum. Velle autem sibi ascribere aut
laudari de alieno, bis est iniquum. Vnde velut sacrilegij crimen execrari
debes ex donis Dei velle honorari, laudari aut gloriari. Atque ita (si
verè hoc attendaris) nemini audebis te comparare: quia non debes te
metiri nisi & ex ijs quæ tua sunt, hæc sunt iniquitas, vanitas &, vt
ita dicam, nihilitas. Semper ergo te reputes omnium vilissimam atque
nequissimam in vniverso mundo, & talis ex animo cupias ab omnibus ha-
beri. Si id verè desideraueris, gaudebis quando sentis te nesciri, contemni ac
abijci: quia contingunt tibi iusta, & quæ tibi debentur, & quibus digna es. E
regione considera potentiam, sapientiam atque immensam bonitatem Dei, <sup>Perfectio
Dei quanta
fit.</sup>
quàm benignus quàm fidelis tibi sit Deus: ediuersò autem, quàm ingrata ac
infidelis illi sis tu, quæ tamen es nequissima, vilissima, ac nihil. Item, quàm
diligat te Deus sola sua bonitate, nullo merito tuo, immò nulla ratione aut
occasione in te inuenta, quare te diligat aut benefaciat, sed solum quia ipse
bonus est: quod plus liquet in te, cum etiam indignissimam te gratis diligat
ac miseretur. Tu verò eius beneficijs viuens, tolerata ac sustentata tam diu, ad
momentum non potes eo carere, & tamen audebis eum deserere, contemne-
re, atque iniquitate tua blasphemare?

Secundum est, vt auertas & abstrahas te ab omnibus peccatis & vitiosis
passionibus. Deinde etiam ab omnibus peccandi occasionibus (quantum vi-
res corporis atque discretio permittit) videlicet ab omni occupatione inuti-
li, quæ animam non ducit in Deum: item ab omni inordinato amore, à
consolatione mundana, ab omni affectione & inordinata inclinatione
ad crea-

Bb 2 ad crea-